

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Beritan GÜNEŞ ALTIN

Mardin Milletvekili

Mardin'in en önemli içme suyu kaynaklarından biri olan Midyat ve Nusaybin ilçeleri arasında bulunan Beyazsu, saniyede yaklaşık 5,3 metreküp debiye sahip olup, dört mevsim boyunca Mardin ve ilçelerinin içme ve kullanma suyu ihtiyacını karşılayan hayati bir doğal varlıktır. Söz konusu kaynağın, mevcut planlamalara göre 2045 yılına kadar bölgenin içme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyacını karşılamaya devam edeceği öngörülmektedir. Ancak bu ölçekte stratejik öneme sahip bir su varlığı, son yıllarda ciddi bir tahribat altında, orta ve uzun vadede ise yok olma riskiyle karşı karşıyadır. Nusaybin'e bağlı Taşlıburç (Kelehka Şêx Ehmed) mevkiinde ve Beyazsu yakınlarında faaliyet gösteren beton ve mıcır üretim tesisinin faaliyetleri, yalnızca çevresel tahribat yaratmakla kalmayıp, doğrudan halk sağlığını ve bölgenin su güvenliğini tehdit eden bir boyuta ulaşmıştır.

Söz konusu tesiste yürütülen mıcır üretimi kapsamında gerçekleştirilen dinamit patlatmaları, bölgenin doğal jeolojik yapısını geri dönülmez biçimde tahrip etmekte; sürekli oluşan yoğun toz bulutu ise tarım alanlarını kaplayarak üretimi düşürmekte ve bölge halkının solunum sağlığı üzerinde ciddi riskler yaratmaktadır. Öte yandan, tesisin filtreleme sistemlerini etkin biçimde kullanmadığı yönündeki iddialar, hava kirliliğinin Beyazsu Vadisi boyunca yayılmasına neden olmakta, özellikle yaz aylarında on binlerce yurttaşın ziyaret ettiği bu alanda, halk sağlığını olumsuz yönde etkilenmektedir. Çünkü yoğun partikül madde maruziyetinin başta astım, KOAH ve diğer kronik solunum yolu hastalıkları olmak üzere ciddi halk sağlığı sorunlarına yol açma riski bulunmaktadır.

Söz konusu faaliyetlerin yer altı su dengesi, içme suyu kaynakları ve ekolojik bütünlük üzerinde yaratabileceği tahribat, yalnızca bugünü değil, orta ve uzun vadede topyekun canlı varlığını tehdit etme riskini de barındırmaktadır. Zira bu faaliyetler, salt fiziksel çevreyi değil eş zamanlı olarak biyolojik çeşitliliği, flora ve fauna dengesini de tehdit etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Beyazsu ve çevresinin içme suyu havzası olarak taşıdığı stratejik önem dikkate alındığında, bu alanın korunmasına özel tedbirler yerine getirilmekte midir? Ne tür koruma çalışmaları yapılmaktadır?
2. Nusaybin Taşlıburç (Kelehka Şêx Ehmed) mevkiinde faaliyet gösteren beton ve mıcır üretim tesisi için verilmiş ÇED kararı nedir? Bu karar hangi bilimsel raporlara dayanmaktadır?
3. Söz konusu tesisin dinamit patlatmaları yoluyla yürüttüğü faaliyetlerin çevresel etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış denetimler nelerdir? Bu denetimlerde herhangi bir mevzuat ihlali tespit edilmiş midir?
4. Tesisin hava kirliliğine yol açtığı iddiaları kapsamında filtreleme sistemlerinin kullanımı ve emisyon değerleri denetlenmiş midir? Denetim sonuçları nelerdir?
5. Bölgede PM10 ve PM2.5 başta olmak üzere partikül madde yoğunluğu ve diğer emisyon değerlerine ilişkin ölçümler yapılmış mıdır? Yapıldıysa hangi aralıklarla yapılmıştır ve ölçüm sonuçları nelerdir?
6. Beyazsu kaynağının su kalitesi, debisi ve yer altı su dengesi üzerinde bu tür sanayi faaliyetlerinin etkilerine ilişkin son 5 yıl içinde yapılmış ölçüm ve analizler nelerdir?
7. Tarım alanlarının yoğun toz ve partikül madde ile kaplanması sonucu üretim kaybı yaşayan yurttaşlara ilişkin Bakanlığınıza ulaşan başvurular bulunmakta mıdır? Bu başvurulara yönelik hangi işlemler yapılmıştır?
8. Dinamit patlatmaları nedeniyle oluşan titreşim ve gürültünün insan sağlığı, hayvancılık ve ekosistem üzerindeki etkilerine ilişkin bir değerlendirme yapılmış mıdır?
9. Bölge halkının yaşam alanlarını terk etmek zorunda kalmasına yol açabilecek ölçekte çevresel tahribat iddiaları karşısında Bakanlığınızın herhangi bir acil müdahale veya faaliyet durdurma girişimi olmuş mudur?
10. Beyazsu gibi bölgesel ölçekte hayati öneme sahip içme suyu kaynaklarının yakın çevresinde bu tür sanayi faaliyetlerine izin verilmesinin kamu yararı açısından gerekçesi nedir?
11. Bakanlığınız, Beyazsu ve çevresinde artan ekolojik tahribatın önlenmesi amacıyla söz konusu tesisin faaliyetlerinin sınırlandırılması veya tamamen durdurulmasına yönelik bir çalışma yürütmekte midir?